

Solna- elfiske Igelbäcken 2025

På uppdrag av Solna stad, för Igelbäckens vattensamverkan, genomförde Norconsult den 10e september 2025 elfiske på fyra lokaler i Igelbäcken. De lokaler som elfiskades var Ulriksdal-Sörentorp, Kymlinge T-banebro, Eggeby samt Nedströms dämnet Säbysjön. Då även Kymlinge lades till detta år innebar det en utökning av befintligt miljöövervakningsprogram för detta år.

Samtliga elfisken är inrapporterade till datavärd, elfiskeregistret SERS på SLU.se.

Den 10e september var det klart och soligt väder, regn föll under eftermiddagen. Vattenflödet var lågt och vid samtliga lokaler var vattnet var mycket grumligt. Vattnet höll en temperatur på 16°C.

1.1 Bakgrund Grönling i Igelbäcken

Igelbäcken hyser Stockholmsregionens enda förekomst av grönling. Arten betraktas som regionalt skyddsvärd och har tidigare varit nationellt rödlistad. Eventuellt kommer grönlingen att 2026 återigen hamna på rödlistan. Grönlingen är stationär i Igelbäcken och återfinns på strömmande sträckor i vattendraget. Grönlingen är även beroende av dessa strömmande vatten för att kunna reproducera sig. Fisken finns eller har funnits på flera platser längst med bäcken. Det är dessa som primärt ingår i miljöövervakningsprogrammet. Igelbäcken är lång, men har trots detta få strömmande sträckor men där dessa finns eller skapas genom biotopvård har grönlingen etablerat sig. Bäver finns även i bäcken och deras dämmen skapar vandringshinder. I flera fall har de få strömsträckor som funnits försvunnit på grund av att bävers dämmen förändrar vattenflödet från strömmande till sjöliknade miljöer. Där grönlingen mer eller mindre försvunnit från lokalen och där återfinns i stället gädda och abborre.

Elfiske genomförs som en del i den miljöövervakning som genomförs årligen i Igelbäcken. Elfiske har genomförts i Igelbäcken sedan 1998.

1.2 Provfiskelokal Ulriksdal- Sörentorp

Vattenflödet var lågt på lokalen med ett medeldjup på 10 cm varav det högsta djupet var 19 cm i den övre delen av lokalen. Total fångades 10 grönlingar. Den minsta mättes till 44 mm och den största till 122 mm. En av de större grönlingarna hade tydliga märken på sin stjärtfena efter troligt angrepp av en signalkräfta. Utöver grönling fångades en stor del signalkräftor, 15. Fler kräftor sågs men kunde inte fångas. De som kom upp på elfisket avlivades och sattes inte tillbaka i bäcken enligt det dispensbeslut som erhållits för uppdraget.

Figur 1 Lokalen Ulriksdal-Sörentorp 2025 samt den obestämda karpfisken som fångades. Foto: Norconsult

Jämfört med förra årets elfiske så var det ungefär lika många grönlingar som fångades detta år men storleken på de minsta var detta år större än tidigare år, 44mm jämfört med förra årets 34 mm. Populationssammansättningen av signalkräftor uppskattades vara lika som föregående år. Många

kräftor var små vilket indikerar på en positiv reproduktion för signalkräftan även detta år. En obestämmd karpfisk fångades, troligtvis mört (efter att skickat bild på fisken till Sportfiskarna) men den var så liten att det var svårt att artbestämma fisken.

1.2.1 Elfiskeresultat 2021-2025 Ulriksdal-Sörentorp

Tabell 1 Elfiskeresultat, antal fiskar, mellan 2021 och 2025 vid provpunkten Ulriksdal-Sörentorp.

År	Grönling	Signalkräfta	Gädda	Abborre	Obestämmd karpfisk
2021	9	53	1		
2022	35	19	1	4	
2023	9	6	1		
2024	10	31	-	-	
2025	10	15			1

Antalet fiskar har varierat under åren, vilket bedöms bero på när den varma perioden inträffar men främst vilket vattenflöde det är under året. Under 2025 inträffade den varmaste perioden maj-juni, som också är grönlingens lekperiod, tillsammans med det låga vattenflöden bidrar detta till att det bli svårt för grönlingen att överleva. Det låga vattenflödet under själva elfisket gör även att grönlingen är svår att fånga med denna provfiskemetod. Endast en årsunge, det vill säga de som var under 50 mm stora, fångades detta år jämfört med förra årets åtta.

Antalet signalkräfter är fortfarande stor på sträckan. Kräftorna livnär sig på grönlingens rom men även mindre yngel. En idé kan vara att försöka fiska ut kräftorna med kräftburar som en extra insats för att få bättre överlevnad för grönlingen. Burarna kan nog inte läggas på själva provfiskesträckan då det är för grunt men troligtvis både upp och nedströms provfiskesträckan.

Den sedimentbank som fanns redan förra året i nedre delen av sträckan har blivit större och avger en lukt av nedbrutet material. Förra året noterades en grumlighet som kvarstår även detta år och bidrar till de sedimentbankar som finns lite varstans i vattendraget. Orsaken till detta kan vara rester från när bäverdämmen kontinuerligt delvis rivs ut men även av annan verksamhet som påverkar vattendraget.

1.3 Provfiskelokal Kymlinge- T-banebro

Denna lokal ligger i Sundbyberg, uppströms tunnelbanebron i den återmeandring av vattendraget som Sundbybergs kommun har genomfört. Denna sträcka har inte provfiskats på länge då den varit påverkad av ett nedströmsliggande bäverdämme. Vattendragets karaktär har under den tiden då mer varit en lugnflytande/sjölilikande än av strömmande karaktär. Dämmet är nu delvis utrivet och vattendraget är åter av mer strömmande karaktär på platsen. Den sten som lades ut vid åtgärden syns i dagen men det har ansamlats en hel del sediment sedan åren sträckan var indämd av bäverdämmet, övervattensväxter har etablerat sig rikligt. Dessa bidrar dock till att vattnet beskuggas. Vattendraget var vid provfisket ca 0,5 meter brett med ett vattendjup som varierar mellan 0,2–0,5 meter. Provfisket påbörjades där meandringen startar och fiskades ca 50 meter uppströms.

Tyvärr fångades ingen fisk. Här fanns tidigare en population av grönling (tabell 2). Den ändrade karaktären på sträckan, när den varit indämd har betydelse. Grönlingen vill ha strömmande vatten och när det nu är återställt är ändå återetablering svår då det nedströms och uppströms finns vandringshinder i form av bäverdämmen.

1.3.1 Elfiskeresultat 2014-2025

Tabell 2 Elfiskeresultat, antal fiskar, från 2013 och fram till och med 2025. Denna lokal har elfiskats vissa år.

År	Grönling	Signalkräfta	Gädda	Abborre
2013	219	9		3
2015	46	34		1
2016	31	11	2	
2020	-	-	1	-
2025	-	-	-	-

1.4 Provfiskelokal Eggeby

Igelbäckens vatten var grumligt även här vid Eggeby denna dag. Vattenflödet var lågt på lokalen med ett medeldjup på 10 cm och ett max djup på 48 cm. På lokalen finns kvar ett sedimentlager från ett tidigare bäverdämme som rivits ut. På en mindre yta har man lagt ut en hel del sten vilket har lockat till sig många grönlingar (figur 2).

Totalt fångades 26 grönlingar, den minsta var 38 mm lång och den längsta var 116 mm. En abborre och en karpfisk av obestämd art, bedömd löja av Sportfiskarna, fångades. Ett mindre antal signalkräfter fångades också och avlivades på plats.

Figur 2 Vid det tidigare bäverdämmet har sten lagts ut som lockat till sig många grönlingar vid Eggeby. Foto: Norconsult.

1.4.1 Elfiskeresultat 2021-2025 Eggeby

Tabell 3 Elfiskeresultat, antal fiskar, mellan 2021 och 2025 vid provpunkten Eggeby

År	Grönling	Signalkräfta	Gädda	Abborre	Mört	Obestämd karpfisk
2021	11	23	2	4	-	
2022	7	6	2	4	1	
2023	4	3	1	9	1	
2024	14	6	2	10	-	1
2025	26	8	-	1		1

Elva grönlingar under 50 mm fångades vilket tyder på en god överlevnad av årsynglen detta år. Även många stora grönlingar och de som var märkbart är just den nya stenade ytan som lockat till sig många grönlingar. Skulle sedimentbanken nedströms tas bort och stensättas i stället skulle detta ge en mycket större chans för grönlingspopulationen att öka. Antalet kräftor är också på denna sträcka mindre jämfört med den i Ulriksdal/Sörentorp.

1.5 Provfiskelokal Nedströms dämnet Säbysjön

Denna lokal ligger inte direkt nedströms dämnet vid Säbysjön utan inne i kohagen. En cirka 50 meter lång sträcka provfiskas från vägtrumman som ligger under en övergång (Figur 3). Troligtvis är detta lokalen som heter N Barkarby flygfält i elfiskeregistret.

Figur 3 Provfiskesträckan i Igelbäcken som heter Nedströms dämnet Säbysjön i Järfälla kommun.

Tyvärr fångades ingen fisk. Sträckan är fint beskuggad och det ligger mycket organiskt material på botten och vattendjupet var inte mer än 20–30 cm. Dåligt med stenmaterial men gott om ved.

1.5.1 Elfiskeresultat 2021-2025

Tabell 4 Elfiskeresultat, antal fiskar, 2021 till 2025. Lokalen provfiskas vart annat år enligt gällande miljöövervakningsprogram för Igelbäcken.

År	Grönling	Signalkräfta	Gädda	Abborre	Mört
2021			2	7	
2022					
2023	-	-	-	-	-
2025	-	-	-	-	-

Vad nollfångsten beror på är svårt att bedöma. Ingen fisk har fångats här sedan 2021. Under provfisket 2023 erinrades ingen distinkt lukt i vattnet men det gjorde det 2025. En distinkt lukt som uppstår vid syrebrist och nedbrytning av organiskt material. Vattenfärgen var humusfärgad och inte grumlig eller onormal utifrån avrinningsområdets användning.

På lokalen har det inte funnits grönling sedan elfisket påbörjades här 1998. Försök att flytta grönlingar hit har gjorts men dessa har inte lyckats etablerat sig.

2 Sammanfattning och slutsatser

Grönlingspopulationen har varierat på lokalerna mellan åren. I dagsläget finns grönlingen enbart på två lokaler i vattensystemet, vid Sörentorp och vid Eggeby.

Det finns många faktorer som påverkar men de främsta verkar vara vattenflöde och populationen av signalkräfter. De lokaler som ändå verkar vara mest stabila är Eggeby och Ulriksdal-Sörentorp. Glädjande verkar populationen vid Eggeby har stärkts vilket i högsta grad beror på den sten man lagt i vattendraget.

Det har tidigare funnits fler strömsträckor men bäverns uppdämning av vattnet gör att flera av dessa har försvunnit eller försämrats. I dagsläget finns flera bäverdämmen som försämrar för grönlingspopulationerna genom att fina strömsträckor och habitat för grönlingen försvinner när vattennivåerna uppströms ett dämme stiger. När dämmen tas bort och det då lämnas kvar stora sedimentbankar leder det till att grönlingen inte kan återetablera sig på sträckorna då dessa vill ha strömmande vatten och steniga habitat där de kan gömma sig mellan stenarna och även leta mat där. Vattenflödet är troligtvis aldrig så stora att bankarna "sköljs bort" utan snarare sakteliga flyttas de nedströms. Vid elfiskelokalen Ulriksdal - Sörentorp, längst ner i systemet bedöms sedimentbanken ha blivit större sedan förra årets elfiske.

För att hjälpa grönlingen bör man jobba med att få bort vandringshinder, ta bort sedimentbankarna och biotopvårda med stenmaterial så att strömmande sträckor skapas. Det låga vattenflödet behöver också åtgärdas på sikt. För att få bort signalkräften kan kanske ett försök till utfiske av kräftor genomföras frekvent framför allt vid Sörentorp.

2	2025-10-02		Linda Fjällborg	Joakim Lucke	
1	2025-09-11	PM elfiske 2025	Linda Fjällborg		
Version	Datum	Beskrivning	Upprättat	Granskat	Godkänt

Detta dokument är framtaget av Norconsult AB som del av det uppdrag dokumentet gäller. Upphovsrätten tillhör Norconsult. Beställaren har, om inte annat avtalats, endast rätt att använda och kopiera redovisat uppdragsresultat för uppdragets avsedda ändamål.

